

Kulturdrömmar i Västmanland

Ungas idéer, tankar och drömmar
kopplade till kultur 2021

Inledning

I visionen "ett livskraftigt Västmanland genom hållbar utveckling" ska alla barn och unga ha, goda trygga och likvärdiga livsvillkor år 2030. Ett tydligt barnrättsperspektiv ska tillämpas och barn och ungas delaktighet och tillit till vuxenvärlden ska stärkas genom att de ska bli lyssnade till. Alla barn ska bli respekterade och deras kompetens och åsikter inför åtgärder och beslut som berör dem ska tas tillvara. Barn har rätt att utvecklas inom alla livsområden och har rätt att ha och få behålla en god fysisk och psykisk hälsa genom livet.

Kulturen ska vara tillgänglig och ge likvärdiga möjligheter till ett rikt kulturliv. Barn och unga behöver möjligheten att möta professionell kultur och eget kulturskapande i skolan. Kulturen kan vara ett sätt att minska utbildningsklyftor i samhället och för att öka mångfalden och den sociala sammanhållningen. Det ska finnas tillgängliga kulturmiljöer för alla. Kulturen och all regional kulturverksamhet ska ha god geografisk spridning. Deltagandet i kulturaktiviteter ska öka i hela länet. Vi behöver tillvara ta kreativitet och skaparkraft för nytänkande och förnyelse. I det arbetet behöver vi utveckla metoder, verktyg och sektorsövergripande samarbeten. Vi behöver fördjupade kunskaper om nuläget för att kunna tillhandahålla och utveckla ett brett kulturutbud för alla barn och unga i vårt län.

Lena Karlström, regional kulturchef i Västmanland i samverkan med Kulturutveckling

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning

Inledning	2
Bakgrund, målgrupp, målsättningar, organisation	4
Genomförande, urval, metod, inflytande	5
Resultat	6
Kultur under skoltid	7
Kostnader, utyrning av material, digitala utbildningar	8
Stöd att förverkliga egna idéer, inspiratörer	9
E-sport, sport	10
Drömaktiviteter	11
Avslutning och sammanfattning	12
Avslutande medskick till regionen och kommuner	13

Bakgrund

Region Västmanland ska skriva en ny kulturplan för åren 2023-2026 och vill därför involvera ungas tankar och åsikter om kultur i det arbetet. Ungdomar är en prioriterad målgrupp för regionens kulturverksamheter och det är av stor vikt att ta reda på vad målgruppen själva har att säga om kultur innan riktlinjer tas fram. Region Västmanland kontaktade föreningen Youth 2030 Movement, som har erfarenhet av att genomföra dialog med unga på temat, och ett samarbete mellan parterna påbörjades med fokus på att möjliggöra för unga att dela med sig av tankar, idéer och åsikter om kultur i ett tidigt stadium av processen.

Beställare

Rapport av: Youth 2030 Movement
Beställare: Kulturutveckling, Region Västmanland

Workshop med unga

Projektet bygger på fem workshoptillfällen, idéverkstäder, riktade mot unga som deltar på fritidsgårdar i tre olika kommuner. Den information som samlas in under idéverkstäderna blir därefter ett medskick till Region Västmanlands arbete med en ny regional kulturplan.

Målgrupp

Målgruppen för projektet är högstadie- och gymnasieungdomar i tre av Region Västmanlands kommuner. De kommuner där dialogerna har genomförts är Norberg, Surahammar och Västerås.

Vi har vänt oss till fritidsgårdar lokalt i kommunerna för att nå unga som inte direkt är involverade, vad vi vet, i kulturverksamheter. Fritidsgårdar når ofta en grupp unga som vanligtvis inte deltar aktivt i ungdomsråd, kulturskolor eller liknande. På så vis möjliggör vi för unga som inte redan är delaktiga i kulturlivet att bidra med sina åsikter och tankar om vad

kultur är för dem.

Målsättningar

Målsättning för projektet var att träffa 50 stycken ungdomar i de tre utvalda kommunerna. Det totala antalet vi träffade landade på 51 st.

Organisation

Sandro Gavino Bastias,
Kulturutvecklare barn och unga,
Region Västmanland
My Petré,
Engagemangsutvecklare Youth
2030 Movement
Oliwer Karlsson,
programansvarig, Youth 2030
Movement

Genomförande

Idéverkstäderna utformades, genomfördes och sammanställdes av My Petré från Youth 2030 Movement. Sandro Gavino Bastias närvarade vid ett flertal tillfällen.

Urval

Fem fritidsgårdar i tre av regionens tio kommuner. Kommuner och fritidsgårdar valdes strategiskt av Region Västmanland för att nå en bred grupp av deltagare för projektet. De fem fritidsgårdarna som besöktes var Unkan i Norberg, Kärnhuset i Surahammar, Unkan i Virsbo samt Bäckby och Skultuna fritidsgård i Västerås.

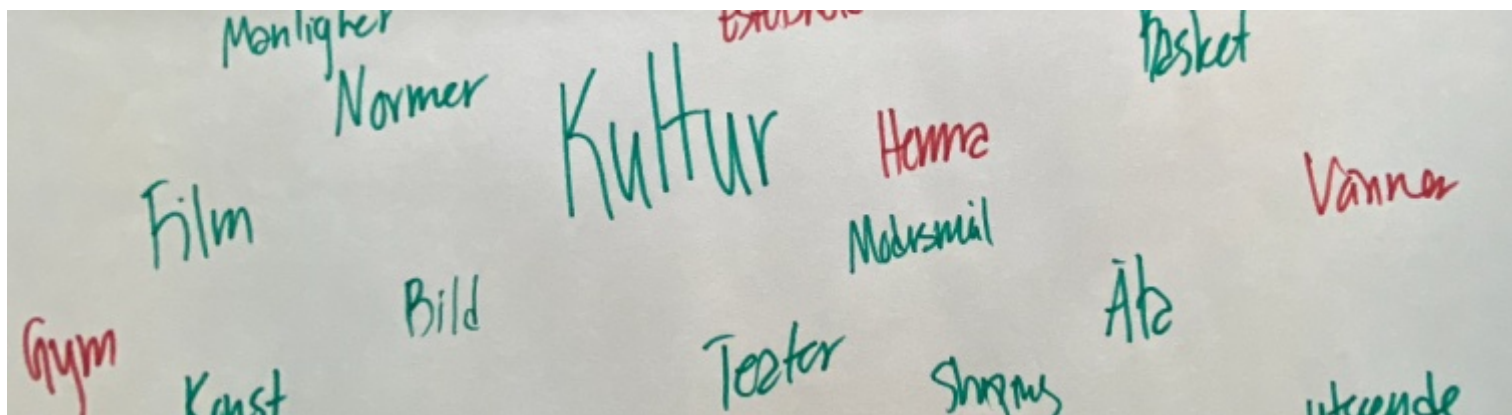
Metod

Den metod som användes bygger på en idéverkstadsmodell Youth 2030 Movement utvecklat. Modellen bygger på flera byggstenar som engagerar, problematiserar och där unga får möjlighet att föreslå lösningar på problemområden kopplat till temat. Träffarna var mellan två och tre timmar långa och innehöll en rad olika lättillgängliga och kreativa övningar och samtal kopplade till ungdomsinflytande och kultur. Under idéverkstaden utmanas unga att dela med sig av sina tankar och åsikter och reflektera över sin fritid och tillgång till kultur. Varje träff avslutades med att ungdomarna fick

designa en drömaktivitet kopplad till kultur från grunden.

Inflytande

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har tagit fram en modell för inflytande med namnet inflytandetrappan. Inflytandetrappan kan användas för att analysera i vilken grad barn och unga har inflytande i ett visst projekt eller en verksamhet. Därför används modellen vanligtvis för att utvärdera projekt där vuxna och barn samarbetar eller för att beskriva skillnader mellan olika typer av insatser och verksamheter. Inflytandetrappan bygger på förståelsen av inflytande som en läroprocess där varje steg på trappan behöver göras för att nå nästa. I detta projekt har barn och unga i huvudsak konsulterats. Deltagarna i idéverkstäderna har framförallt haft möjlighet att lämna information. Däremot har idéverkstäderna gett både ungdomarna och de vuxna processledarna möjlighet att ställa följdfrågor. Dessutom har ungdomarna kunnat prata med varandra och styra diskussionen. Det är ungdomarnas åsikter och engagemang som har avgjort fokus för diskussionerna, format och innehållet, dock inom ramar satta av vuxna inom projektet. Deltagandet i det här projektet har alltså framförallt varit i formen av konsultation men det har också funnits inslag av dialog.

Resultat

I detta kapitel summeras och presenteras träffarna utifrån teman som lyfts av unga som deltagit i projektet.

Ungdomarnas syn på kultur som begrepp

Att kultur är ett begrepp som är knepigt att definiera visste vi innan projektet började. Det är ytterst individuellt vad man definierar som kultur och därav varierade ungdomarnas beskrivningar av begreppet. Det varierade därför en hel del mellan ungdomarnas egna beskrivningar och innebörd av begreppet och många gånger var de inte överens.

“Jag vet knappt vad kultur är”

“Jag har ingen aning vad kultur är”

Den första övningen som vi genomförde på alla träffar var att ungdomarna fick skriva det första ordet de tänker på när de hör ordet “kultur” följt att de fick skriva ner den känsla de kopplar starkt till kultur. Nedan följer ett axplock av svaren som ger en ganska bra och sammanfattande bild över hur samtalen under veckan gick. Exempel på de beskrivningar som unga lyfte var känslor såsom roligt, tråkigt, vanligt, utmanande, kreativt och konstigt. Och ord såsom musik, bild, dans och teater.

Begreppet kultur ansågs av flera unga som något som riktar sig till vad en ungdom beskrev som “vuxenvärlden”. Kultur beskrivs återkommande som något stort, svårt, konstigt och inte alls ungdomligt.

“Jag tänker på 50-åringar”

När vi i workshoparna började definiera

begreppet tillsammans och ungdomarna fick diskutera fram vad kultur är enligt de själva så ändrade sig en del ungdomar. Plötsligt gick vad som många gånger var snäva diskussioner gällande vad kultur är över till att många av grupperna landade i att allt mer eller mindre är kultur och således att kultur inte bara är något för “vuxenvärlden” utan för alla.

En förklaring som återkommande dök upp i samtalen var att så fort man gör en aktivitet med någon annan så kan det räknas som kultur. Exempelvis menade några ungdomar att sitta hemma själv och kolla Netflix inte var kultur men gjorde man det på bio eller pratade om filmen, likt en filmcirkel, efter man sett den så kunde det räknas som kultur. De lyfte helt enkelt att det är den sociala aspekten som gör att något kan klassas som kultur. Många poängterade också att den sociala aspekten som kultur för med sig är otroligt viktig och att det är något majoriteten efterfrågar i större utsträckning, framförallt i de mindre kommunerna.

“Bio är kultur men inte om man sitter hemma och kollar Netflix”

“Kollar man med andra blir det kultur”

Många av ungdomarna upplever inte att de har särskilt stor tillgång till kultur men samtidigt är det en stor del som är nöjda som det är. Många av ungdomarna lyfter att internet har information som ersätter kurser, webbforum som ersätter klassiska mötesplatser och att internet erbjuder allt detta mycket mer lättillgängligt än vad exempelvis kommun och region gör.

Kultur under skoltid

Storleken, den geografiska placeringen och de ekonomiska förutsättningarna varierade i de olika kommunerna och platserna vi besökte. Det gjorde att alla ungdomar inte hade samma förutsättningar och tillgång till kultur.

Grupperna i Västerås har helt andra geografiska förutsättningar för att delta i kultur då det händer mycket mer i deras närområde, samtidigt som ungdomarna i de övriga två kommunerna säger att de begränsas mycket på grund av avstånden. De arenor för kultur som lyfts i alla tre kommunerna är skola, fritidsgård, bio och bibliotek.

Av tidigare nämnda arenor lyfts framförallt skolan som en viktig arena för kultur. En arena där många av ungdomarna önska att de kunde ta del av mer kultur än de gör idag. I grupperna vi träffar är det blandat om de upplever att de får ta del av kultur under skoltid. Ungdomarna i den större kommunen känner att de erbjuds möjligheten så lyfter ungdomarna i de mindre om att det sällan till aldrig erbjuds under skoltid. Något som majoriteten tycker är synd och gärna skulle göra.

“De klagar på att ungdomar inte har någon fantasi. Men vi får ju ej kolla på något”

Speciellt i de mindre kommunerna lyfts skolan som en viktig plats för att testa på, utforska, uppleva och upptäcka olika platser och

konstformer. Både som åskådare och som deltagare. Det är framförallt de geografiska avstånden och den ekonomiska aspekten som gör det komplicerat för ungdomar att på fritiden delta och testa olika kulturella aktiviteter. Därför lyfter flera av ungdomarna vi träffat att skolan borde bära mer ansvar att erbjuda detta under skoltid för att säkerställa att alla har tid och möjlighet att vara kreativa och utvecklas genom kultur.

“Kreativitet är viktigt det tycker jag”

Kostnader

I nästan alla grupper har kostnader kopplat till kultur och fritidsaktiviteter lyfts som ett hinder. Avstånden gör att det blir kostsamt att ta sig till och från aktiviteter samtidigt som det mesta om ungdomarna önskar göra under sin fritid är kopplade till avgifter. Många ungdomar lyfte bio som något de önskar att de kunde gå på oftare, och något som finns lokalt i alla tre kommuner, men ungdomarna menar att det är så pass dyrt att de ofta drar sig från att gå.

“Teater vill jag gå på men det finns inget här utan jag hade behövt åka till Stockholm eller gå på sommarkollon. Vilket kostar för mycket.”

På frågan hur man hade kunnat dra ner alternativt göra mer aktiviteter kostnadsfria kom tankar gällande allt från att söka pengar, anordna fler aktiviteter lokalt på exempelvis fritidsgården och sälja fika i samband med föreställningar för att på så sätt kunna hålla det avgiftsfritt. Deltagarna efterfrågade även gratis busskort som ett sätt att underlätta och möjliggöra för fler att ta sig till aktiviteter i andra kommuner.

Uthyrning av material

Kopplat till att ungdomarna lyfter kostnader som ett hinder för att ta del av kultur är det även några som lyfter att många former av kultur kräver dyr utrustning och material. En lösning på den här utmaningen ser en del av ungdomarna är behov av en plats och en struktur kring uthyrning av material såsom instrument, kameror och mikrofoner. Viktigt att strukturen inte begränsar ungdomarna till att aktiviteten måste genomföras och använda utrustningen på en angiven plats, utan att man ska kunna låna hem material för eget bruk under en lite längre tid. På så sätt kan även ungdomarna som bor utanför byarna, dit kollektivtrafiken är begränsad, också stärkas och uppmuntras att vara kreativa och utforska sina intressen menade ungdomarna.

“Man kanske kan få låna material så man kan göra det hemma”

Digitala utbildningar

En hel del av ungdomarna går utbildningar online i form av videos på Youtube och beskrivningar på nätet. Att lära sig spela gitarr på nätet istället för att gå en kurs på en fysisk

skola lyfts av majoriteten av ungdomarna som mer tilltalande än att gå på en klassisk kulturskola. Både då det digitala möjliggör för unga att vara mer flexibla när de väljer att öva och då de slipper tiden det tar att förflytta sig fysiskt. Deltagarna lyfte även att de upplever att material online är mer anpassat för unga än på en klassisk kulturskola. Tempot på undervisning beskrivs som intensivare online och formatet i stort beskrevs som är mer anpassat efter deras tycke och smak.

Digitala lösningar lyfts även som viktiga bland ungdomar som har intressen som inte så många andra i närheten delar exempelvis för ett särskilt språk, dansstil eller instrument. Då fungerar internet som ett forum för gemenskap, utbyte och som en möjliggörare för att man ska kunna utvecklas inom det område man vill.

Några ungdomar lyfte att dagens kulturskolor hade kunnat ha ett digitalt utbud som möjliggjorde för ungdomar att delta på distans. Samtidigt var det inte många som var peppade på att ta kurser över zoom eller kolla på material från kulturskolorna då de menade att det redan finns mycket bra material på internet som redan är anpassat efter målgruppen.

Stöd att förverkliga egna idéer

Flera ungdomar lyfte att de önskade stöd för att förverkliga sina egna idéer och projekt. Stöd kunde vara i form av lokaler, ekonomi och coachning i hur man tar en idé från tanke till verklighet.

“Inga vuxna som styr, vi unga kan göra själva men vuxna kan hjälpa”

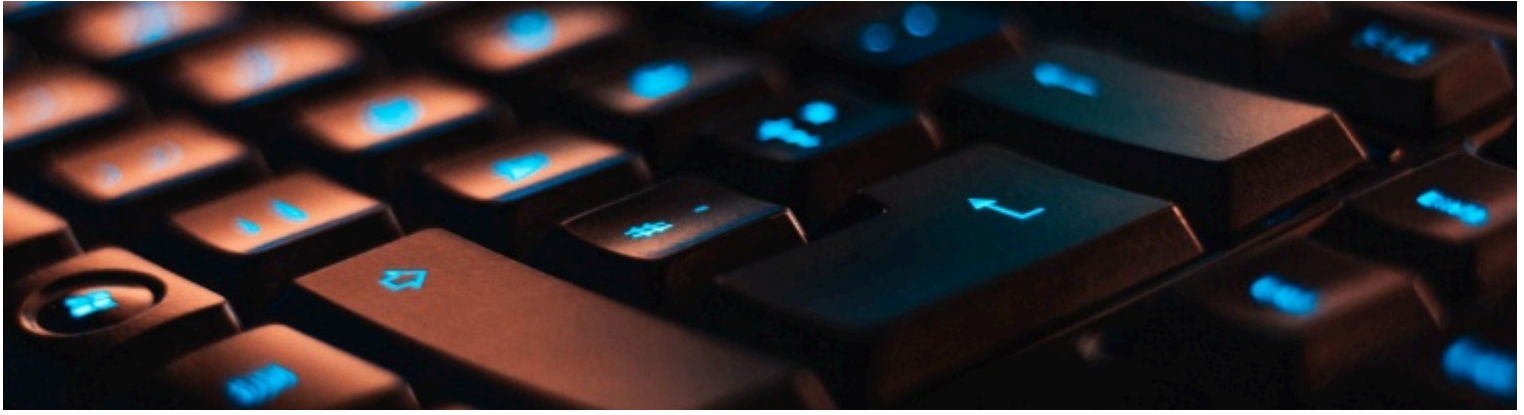
I alla tre kommuner har fritidsgårdarna och fritidsledarna lyfts som centrala och viktiga för ungdomarna. En del ungdomar föreslår att det är via fritidsgårdarna som ett stöd att förverkliga sina egna idéer borde finnas. Idag lever fritidsgårdarna till viss del redan upp till det här då många av ungdomarna säger att de har inflytande och känner delaktighet i att vara med och forma innehållet på mötesplatserna. Dock efterfrågar ungdomarna en tydligare struktur kring ett stöd som det här som föreslås. I Surahammar hänvisar ungdomarna till ett gott exempel, föreningen “Född i farstun” som var en ungdomsgrupp som anordnade aktiviteter för andra ungdomar för några år sedan i kommunen. En grupp som fick stöd från bland annat regionen för att förverkliga sina idéer.

Inspiratörer

Under träffarna blev det tydligt att ungdomarna efterfrågar mer inspiration och mer möjligheter att testa på olika former av kultur och aktiviteter. Bland deltagarna efterfrågas allt från fotbollsspelare och rappare till författare och konstnärer.

Inspiratörer presenteras som personer som både kan utbilda, informera och inspirera unga inom ämnen som de redan är intresserade av men även nya ämnen och kan på så vis även fungera som en ögonöppnare. Flera av ungdomarna vi träffade spenderar majoriteten av sin tid i sina närområden. Väldigt få av

deltagarna tar sig till större städer eller orter för att delta i aktiviteter. Det gör att utbudet på aktiviteter, personer och perspektiv inte alltid upplevs som det bredaste och därav efterfrågas mer influenser utifrån.

E-sport

Bland ungdomarna vi träffar finns det ett stort intresse för E-sport. Allt från klassiska datorspel till Xbox, Nintendo och Playstation. Det finns däremot, enligt deltagarna, inget forum eller fysisk plats i regionen för ungdomar med att utöva sitt e-sports intresse. Deltagarna med intresse för e-sport lyfter att de ofta sitter hemma och spelar ensamma. Den sociala biten av e-sport lyfter ungdomarna till största del för dom består av interaktioner digitalt och globalt och inte fysiskt och lokalt. När ungdomarna får designa sin drömkomposition är det flera ungdomar som efterfrågar just LAN med motiveringen att man vill ha mer av den sociala biten och gemenskapen det skulle medföra till E-sport Community.

Några av tjejerna lyfter att de ofta blir dåligt bemötta i spelvärlden på grund av att de just är tjejer. Allt från sexuella trakasserier, fördomar och exkludering lyfts som aspekter unga tjejer får utstå och som påverkar de i vardagen. Då det är ett intresse med interaktioner som sträcker sig långt bortom kommunerna och regionerna är det svårt att helt angripa problematiken. Däremot, föreslår deltagarna, kan det finnas en mening med att lyfta frågan regionalt och kommunalt för att synliggöra och starta dialog kring ämnet med ungdomar och erbjuda stöd för de som utsätts.

*“Killar ser oss som sämre för att vi är tjejer”
“Som tjej får man elaka kommentarer”*

Sport

Som tidigare nämnts var med många av deltagarna som hade svårt att enbart diskutera kulturbegreppet eftersom deras fritid och intressen är bredare än så, därför lyfter vi även in sport i det här forumet eftersom det var något unga efterfrågade i högre utsträckning. Intresset för sport är stort i alla kommuner som vi

besökte. Fotboll, basket, handboll och ridning är de sporter som förutom e-sport oftast lyfts av deltagarna. I dagsläget spelade en del av ungdomarna i regelrätta lag men det var också en hel del ungdomar som organiserade och spelade själva på grund av att det inte alltid finns lag i närheten. Via fritidsgårdarna lyfte då ungdomarna att de kan boka hallar och få hjälp att organisera sig och anordna turneringar och matcher. Just turneringar var något som ungdomarna efterfrågade mer av. Turneringar i allt från fotboll, innebandy och handboll till boxning och Fifa vill många ungdomar ha mer av på sin fritid men även under skoltid i form av skolturneringar. Kopplat till sport så efterfrågade också ungdomarna mer inspiratörer. Allt från besöka av stora stjärnor som Zlatan och Messi till besök av lokala stjärnor som som Lindelöf och Lustig.

Drömkิจกรรมter

Under idéverkstäderna har ungdomarna fått möjlighet att designa drömkิจกรรมter. Några av aktiviteterna har presenterats under tidigare rubriker.

Nedan listas alla de drömkิจกรรมter som ungdomarna skapat under projektets gång:

- Ridning under lektionstid
- Festival utan alkohol för yngre
- Studiebesök där man får ta del av kultur och vara en del av kulturen i skolan
- Besök av föreställningar och proffs i skolan
- Testa på aktiviteter
- Ungdomsdag på bion
- EPA race och utställning
- Språkkurser i fler språk
- Utomhusbio
- Burnout tävling med EPA
- Övernattningar med aktiviteter
- En-veckas läger på skolan med aktiviteter och utflykter
- Utflykter till Liseberg, Kokpunkten, Gröna Lund, bowling och gokart
- Åka på fotbollsmatcher
- Fotbollsturnering
- Boxning i ga-hallen
- Alla ungdomar får testa alla aktiviteter gratis två gånger för att se om man gillar det

Avslutning och sammanfattning

Under projektets gång har vi fått möjlighet att möta otroliga ungdomar med fantastiska idéer, tankar och åsikter. Projektet har varit lyckat och alla resultatmål har nåtts. Det finns mycket av det som ungdomarna lyft som regionen nu kan ha som grund i arbetet med den nya regionala kulturplanen. Det finns även mycket lärorikt för kommunerna och fritidsgårdarna som besökts att ta del av.

Sammanfattning

Det går att se mönster i vad det är deltagarna lyfter som viktiga faktorer när det kommer till kultur samt kring vad unga efterfrågar mer av. Kultur är för ungdomarna som vi träffat spännande samtidigt som det kan vara lite skrämmande. Det är något som deltagarna efterfrågar mer av och som ungdomar ser behov av. De stora genomgående samtalen har handlat om att definiera kultur, vilket har varit knepigt för många, samt handlat om att ungdomarna efterfrågar mer testa på aktiviteter och mer inspiration.

Materialet i denna rapport är inte talande för hela målgruppen då ett begränsat antal ungdomar har deltagit men det ger en bra inblick i hur unga diskuterar och reflekterar kring kultur och vilka behov som de vi träffat upplever.

Följande fyra medskick vill Youth 2030 Movement lyfta som särskilt viktiga att beakta:

- Skapa en struktur för ungdomar att **förverkliga sina egna idéer** med hjälp och stöd av vuxna i deras närområde.
- Se över **skolornas roll** när det kommer till kulturgarantin och uppmuntra och erbjud i den mån det går mer stöd till kommuner och skolor att förbättras inom detta område.
- **Inspiratörer och inspiration** lyfts som viktiga komponenter för att ungdomarna ska utvecklas och utmanas. Vi uppmuntrar därför regionen att väva in den här aspekten i den nya regionala kulturplanen.
- **Fortsätt föra dialog** med ungdomar gällande vad kultur är och kan innebära. Att samtala med ungdomar handlar till stor del om att relations bygga och därför uppmuntrar vi regionen att träffa fler ungdomar samt att återkoppla till deltagarna kring hur Region Västmanland använder innehållet i rapporten framåt.

Frågan behöver diskuteras mer för att förankras och de regionala kulturinstitutionernas roll och ansvar behöver bli tydligare för det fortsatta arbetet.

I Västmanland kan vi bygga på den goda samverkan och samhandling som finns. Ungas röster är viktiga att tillvara för att förvalta, främja och utveckla barn- och ungdokument för en hållbar framtid.

Kulturutveckling, Region Västmanland
Sandro Gavino Bastias

Avslutande medskick till regionen och kommuner från ungdomarna

“Aktiviteter under ett bra pris så att de kanske lockar andra/ fler”

“Tänk på att det ska passa för alla och att det ska vara roligt som till exempel ha en festival det skulle kunna passa för väldigt många”

“Prioritera att anordna olika aktiviteter för ungdomar. Komma in i de sociala livet”

“Prioritera ungdomar”

“Ungdomar första hand”

“Fråga och rådfråga ungdomar”

“Tänk på vad ungdomar vill”

“Mer möjligheter att testa sker till exempel aktiviteter osv. Prioritera ungdomar”

“Lyssna på oss ungdomar att vi ska få göra vad vi tycker är roligt”

“Jag vill att ni ska tänka på att vi också vill bestämma”

“Att man ska fixa så barn kan få testa på aktiviteter som är gratis exempel ridning”

“Lyssna på oss”

“Vill att ni ska lyssna på oss ungdomar vad vi tycker o känner”

“Vi vill att ni ska lyssna på oss”

Rapport av: My Petré,
Engagemangsutvecklare, Youth
2030 Movement
Beställare: Kulturutveckling,
Region Västmanland

intessant
roligt
reallly
kul
bra
muy
lärorikt

mycket god mat
bra
fortsätt med det här
jag tycker att det var en
de va roligt
mycket bra
lärorikt
rolig
snäll ledare
bra rolig
det var roligt
mycket trevlig ledare
rolig o ha kul med andra

gott med pizza
våldigt bra
det var kul
bra
den har varit bra lärorik
den var lärorik
tack för maten

Regionhuset, 721 89 Västerås
021-17 30 00
region@regionvastmanland.se
www.regionvastmanland.se